

МІСЦЕ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СУСПІЛЬНІЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Ціль 11: Сталий розвиток міст та спільнот

Кожухар В. С. kozuhar01@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Соціальне підприємництво займає особливе місце в сучасній соціально-економічній діяльності, поєднуючи бізнес-стратегії з вирішенням суспільних проблем. Це явище виступає містком між традиційним бізнесом і неприбутковими організаціями, націленими на соціальний вплив. Соціальне підприємництво перетворилося на один із головних інструментів для вирішення найгостріших суспільних проблем в Україні, особливо в умовах воєнного стану, та відіграватиме ключову роль у процесі післявоєнного відновлення.

Соціальне підприємництво займає важливу нішу в сучасній економіці, об'єднуючи бізнес-підходи з вирішенням суспільних викликів. Воно виступає своєрідним містком між комерційною діяльністю та неприбутковими організаціями, які орієнтовані на соціальні зміни. Соціальне підприємництво вже стало поширеним явищем у всьому світі та інтегрується в соціально-економічну сферу. Попри те, що ця концепція добре зарекомендувала себе серед підприємців, її переваги все ще не повністю усвідомлюються владою та суспільством у нашій країні. Крім того, потенціал цього інноваційного напрямку підприємницької діяльності часто сприймається з певною недовірою.

З огляду на соціально-економічну ситуацію в країні, соціальне підприємництво набуває особливої актуальності, оскільки:

- ✓ все частіше стає предметом обговорення на різних рівнях – державному, громадському, серед підприємців, науковців та представників громадських організацій;
- ✓ застосування бізнес-підходів для вирішення соціальних проблем дає змогу зменшити залежність від бюджетного фінансування, яке часто є обмеженим;
- ✓ викликає інтерес серед донорів, особливо міжнародних;
- ✓ відкриває можливості участі в програмах пільгового кредитування, що сприяє стабільнішому розвитку соціального підприємництва.

Основні аспекти місця соціального підприємництва в економіці та суспільстві:

✓ Соціально-економічний розвиток. Соціальні підприємства сприяють економічному зростанню через створення нових робочих місць, особливо для соціально вразливих груп (людей з інвалідністю, ветеранів, малозабезпечених).

✓ Розвиток соціального підприємництва допомагає зменшувати рівень безробіття та сприяє інтеграції маргіналізованих груп у ринок праці.

Інноваційний підхід до вирішення соціальних проблем

✓ Використання підприємницьких моделей дозволяє знаходити ефективні та сталі рішення проблем освіти, медицини, екології та інших соціальних сфер.

✓ Підприємці соціального спрямування розробляють нові формати допомоги суспільству, які є фінансово життєздатними.

Стійкість і самозабезпечення

✓ На відміну від благодійних організацій, соціальні підприємства прагнуть до самофінансування, використовуючи ринкові механізми.

✓ Це зменшує залежність від грантів і державної підтримки, забезпечуючи довгострокову стабільність.

Формування соціального капіталу

✓ Соціальні підприємства сприяють розвитку культури соціальної відповідальності серед бізнесу та суспільства.

✓ Вони популяризують етичне підприємництво, підвищують рівень довіри між громадянами та бізнес-середовищем.

Взаємодія з державним та корпоративним секторами

✓ Соціальні підприємства часто співпрацюють з державними структурами та приватним сектором у форматі державно-приватного партнерства (ДПП).

✓ Вони можуть виступати підрядниками соціальних послуг, надаючи якісніші й інноваційні рішення.

На сьогодні можна говорити про формування певної екосистеми соціального підприємництва, яка активно сприяє його розвитку. Це підтверджується зростанням кількості проєктів, організацій, освітніх і грантових програм у цій сфері, що є позитивним сигналом.

Водночас слід усвідомлювати, що ця екосистема значною мірою залежить від міжнародних донорів і наразі залишається досить вразливою. Для подальшого розвитку соціального підприємництва необхідне державне сприяння та підтримка через незалежні національні та транснаціональні донорські організації. В іншому разі існує ризик уповільнення або згорання цього процесу після припинення міжнародного фінансування.

Соціальне підприємництво – це новий інноваційний інструмент бізнесу в Україні, який дозволяє вирішувати актуальні соціальні проблеми, поєднуючи комерційний і соціальний бізнес-підходи. Цей сектор підприємництва має гарні перспективи розвитку при умові усунення певних перешкод і стримуючих факторів.

Щоб забезпечити стабільний розвиток соціального підприємництва як ефективного механізму створення робочих місць і вирішення соціальних проблем на місцевому рівні, необхідне зміцнення міжнародної підтримки, активний розвиток партнерств і створення відповідних мережових структур. Проте довготривалий розвиток цієї сфери неможливий без системної підтримки з боку держави та надання економічних стимулів для соціальних підприємців в Україні.

Список використаних джерел

1. Гурочкіна В., Браунагель, А. Соціальні підприємства в умовах війни vs ринок праці та демографічна ситуація України. *Сталий розвиток економіки*. 2024. Вип. 3(50). С. 271-282. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-41>.

2. Екосистема соціального підприємництва в Україні: виклики та можливості. URL: https://pactukraine.org.ua/sites/default/files/2018_06/APEA_REPORT_ukr... (дата звернення 21. 04.2025).

3. Завадських Г. М., Тебенко В. М. Практичні аспекти становлення соціального підприємництва в Україні. *БІЗНЕС ІНФОРМ*. 2020. № 11. С. 177-185. doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-177-185.

4. Ільченко В. М. Соціальне підприємництво як індикатор свідомості суспільства. *Економічний простір*. 2022. Вип. 178. С. 46-50. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/178-7>.

5. Каширнікова І., Спірідонова К., Кірнос, О. Соціальне підприємництво у сучасній Україні. *Економічний простір*. 2024. Вип. 190. С. 62-65. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-11>.

Науковий керівник: Завадських Г. М., к.е.н., доцент кафедри економіки і бізнесу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного